

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

РІК I. Ч. 172. Джерзі Сіті, Н. Дж., субота, 15. серпня 1942. No. 172. Jersey City, N. J., Saturday, August 15, 1942. VOL. I.

 ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

 Тел. „Свободи”: BErgen 4-0237—4-0807
 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

 THREE CENTS in the United States of America.
 FIVE CENTS elsewhere.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА НА СОЛОМОНСЬКИХ ОСТРОВАХ ПОСУВАЮТЬСЯ ВПЕРЕД

ГОЛОВНА КВАТИРА ОБ'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВ В АВСТРАЛІЇ. — Ударні відділи американської маринарки посуваються стало вперед і висаджують японців з їх оборонних позицій. Японці далі ставлять завзятий опір, але той опір слабне. Американці підсунулись під саму пристань Тулягу, що є одною з найкращих пристаней в Полудневій Пацифіці, а водночас оною з головних японських баз. Вкупі з тим американські кораблі і літаки обстрілюють з моря і з повітря японські позиції. Австралійські джерела подають, що американці вже взяли приступом великий летунський майдан біля Туляги. В деяких випадках боротьба з японцями йде на багнеті.

„ХЕРУВИМСКА ПІСНЯ” ПРОФ. УГЛИЦЬКОГО ЧЕРЕЗ РАДІО

Нешенел Бродкестінг Ко. запросила проф. Павла Углицького на кілька програм до виведення церковно-словянської релігійної музики. Це входить в цикл програм релігійного характеру, що їх дає Нешенел Бродкестінг кожної неділі в годині 4:30 по полудні з станції WEAF. В програмі беруть участь симфонічна оркестра Тосканінія під управою д-ра Ф. Блака і американський хор з визначних співаків. Це є свого роду культурна маніфестація того, як в демократичній країні можуть мирно зживатись люди різних національних походжень, як і різних вірувань і думок. В неділю, 2. серпня, відіграно на тій програмі твір Чайковського на піано, а перекомпонований проф. Углицьким на мішаний хор у супроводі симфонічної оркестри. Проф. Углицький додав текст і хор співав церковно-словянською мовою. В програму, що буде виконана в неділю, дня 16. серпня, буде включена „Херувимська Пісня”, написана проф. Углицьким ще в 1917. році, що її вперше виконано в Харкові, а потім в Америці, між іншим і під управою самого проф. Углицького на концерті в Вілов Гров Парку в Філадельфії в 1930. році. Тепер проф. Углицький переробив її на хор у супроводі симфонічної оркестри.

ЧУТКА ПРО „ПОЛЬСЬКОГО КВІЗЛІНГА”

Рознесли вісти, що дійшли до Америки, що нацистська влада в Польщі знайшла вже угодовця і готує його на „польського Квізлінга”. Має ним бути — Ридз Смігли.

КОБИ ХОЧ РОЗУМ МАЛИ І НЕ НАГАДУВАЛИ

„Нови Свѣт” з 11. серпня радіє, що з Львова не можна зробити „українського міста”. Каже, що поляки були в ньому на першому, жиди на другому місці, а українці на третьому. Тільки тепер хочеться те змінити, бо от прилучено до Львова підмиські громади, щоб таким чином „штучно” збільшити у Львові процент українців. Та, пише „Нови Свѣт”, це ніщо не помагає, бо „Львів є і буде польським містом і незвичайно по польськи відчувачим”.

Як відомо, в цілому світі діється таке, що прилучують підмиські громади, а вони, як от наприклад в Нью Йорку, бувають і далеко віддалені від осередку. Є це звичайне явище. Та інакше в польських „демократів”. Вони не добачували ніякого насильства в тому, як в польській державі насильно і дійсно штучно збільшували польський процент, коли долучували до львівського воевідства польські громади мало що не спід самого Кракова. Але зате болять їх, коли злучують з Львовом підмиські громади, бо в тих громадах, як і в цілому краю, переважає — українське населення.

Українська Церква під Німцями -- в Незді

Польська преса згадує за статтю о. Корнійчука п. н. „Трагедія української церкви”, яка мала появитись в берлінському місячнику. З цієї статті виходило, що серед православного духовенства на східних землях існує спір між автокефальними і тими, що є за залежність православної церкви від Москви. На чолі першого руху має стояти архієпископ Полікарп, а другого — архієпископ Олексій. Німецька влада, кажеться далі, толерує теж і другий напрям, щоб таким чином ослабити православну церкву і мати „причину”, щоб не давати їй користати з церковних дібр, а тільки вдержуватись з добровільних жертв вірних. Через те, як виходить з згаданої статті, православне духовенство — це громада безправних жебраків. Та такими, як слушно завважають в Америці, є й інше духовенство, а то й всі ті люди, що опинились під нацистською окупацією.

Американські Летуни Збомбардували Три Кружляки „Осі”

РОЗБИТТЯ СЕРЕД МОСКАЛІВ В НІМЕЧЧИНІ

Російська іміграція в Німеччині, а теж і в краях, що є під німецькою окупацією, переживає тепер нові переміни. Частина завелася на німцях і не вірить, щоб вже відіграла якусь поважнішу роль. А теж є знеохочена поведінням німців з населенням зайнятих ними країв, що були під Советами. Та російські фашисти, об'єднані біля „Нового Слова”, далі держать з німцями, до раджує російській іміграції, як передають американсько-польські газети, виликуватись з „демократизму” і „масонства” та не дуже рахувати на відбудову незалежної Росії, бо „навіть поділ батьківщини сусідами матиме добрі наслідки, бо російський нарід виликується тоді радикально з комуністичної хвороби”.

17,000 СИМПАТИКІВ НАШІСТІВ.

Стільки має мати на лісті Комітет Даеса. Усі ті приростають до Даеса передати през. Рузвелтові враз з повідомленням, що Берлін назначив головою п'ятиколонників Бальтера Каппе, за яким тепер пошукує Еф Бі Ай.

НА КАВКАЗІ ПОЛОЖЕННЯ ДЛЯ СОВЕТІВ ГРІЗНЕ.

Советський комунікат подає, що німці вже є віддалені від Грозного, нафтового осередка, всього 150 миль. І посуваються вперед, хоч на інших відтинках є в дефензиві.

КАІРО (Єгипет). — Ескадра американських летунів бомбардувала Пілос, італійську морську базу в Греції, при чому завдала тяжкі бомбові удари трьом кружлякам. Усіх кружляків у пристані було чотири. Летуни бачили вибухи, вогонь і те, як вода заливала кораблі. Хоч цю пристань бомбардували Об'єднані Держави вже кілька разів, але доперва тепер осягнено успіхи.

РУЗВЕЛТ „ГЕНІЙ” І „ЛЮДИНА ПРИЗНАЧЕННЯ”

Таке сказав генеральний прокуратор Джан Ж. Бенет на конвенції ветеранів стейту Нью Йорк, заповівши, що през. Рузвелт поведе Америку до перемоги і добуття свободи для усіх народів світу. Замітне тут те, що Бенет кандидує на губернатора ньюйорського стейту, а през. Рузвелт є прихильником сенатора Міда як кандидата.

ПОМЕР СЛАВНИЙ ПОЛЬСЬКИЙ МАЛЯР З УКРАЇНСЬКОГО РОДУ

ОНА доносить, що в Кракові помер славний польський маляр, Войтіх Коссак, років 83. Свого часу був надворним малярем німецького цисаря Вільгельма, з яким розійшовся під час першої світової війни. Був і в Злучених Державах, де малював портрети визначних американців. Між іншим залишив образи з польсько-більшевицької війни в 1920. році, а навіть готовив панораму п. н. „Битва під Гороховом”. Войтіх Коссак уродився в Парижі, а був сином Юлія Коссака (1824—99), що був з українського роду Коссаків. Теж був польським малярем, але багато малював на українські теми. Відомі є його подільські та київські образи, а найбільше його образ, що представляє зустріч Богдана Хмельницького з Тугай-Беем.

НЕ ТРЕБА ВІРИТИ!

На те звертають увагу офіційно з Англії у звязку з німецькою пропагандою, що подає, що в битві на Середземному морі, що ще ведеться, ушкоджено американський літаконосець „Весп”, а також британський, та знищено 18 кораблів, що входили в конвой Об'єднаних Держав.

ВСТУПИВ ДО АРМІЇ.

І Горєцький, бувший посол до албертійської легіслятури, учитель, а останніми роками інспектор публичних шкіл, вступив, як подають українські газети в Канаді, до Королівської Канадської Повітряної Служби в ранзі офіцера-пілота.

РОЗУМНА РОЗВ'ЯЗКА В СПРАВІ ГИМНІВ — В ДІЙСНІЙ ДЕМОКРАТІЇ.

Канадський прем'єр Мекензі Кінг заявив у парламенті, що й в часі війни можна в Канаді вважати за рівні обидва державні гимни: „Гад сейв ди Кінг” і „О Канада”, як це звійшло в звичай.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ТРЕБА НАМ ВАШИХ ДІТЕЙ!

Коли радіємо, що дійшли до цього, що вже маємо понад 40 тисяч членів в У. Н. Союзі, то разом і думаємо про те, який це був би великий удар для цілої нашої збірності в Америці, якби ми з цієї висоти впали. Бо яке було б на це виправдання? Таж тепер ми вже грамотні й о-

свідомлені. Тепер ми вже всі американізовані теж і в тому напрямі, що розуміємо велику вагу таких організацій як У. Н. Союз. І як добрі американці не повинні в цьому воєнному і критичному часі давати американському організаційному життю занепадати, особливо таким братнім організаціям як У. Н. Союз, що збирають нарід докупи і заставляють його до ощадності і праці для різних вищих цілей. З цього виходить, що ми маємо тепер не тільки радіти з цього, що вже досягнуто, але теж дбати і про дальший розвій У. Н. Союзу.

В звіті за липень, що виказує 40,064 членів в У. Н. Союзі, є одна рубрика, яка мусить бути „справлена“, себто, якої число мусить піднятися вгору. Отже звіт виказує, що маємо в молодечім департаменті У. Н. Союзу — **9,799 дітей**. А, як знаємо, тому два місяці подібний звіт виказував, що маємо в У. Н. Союзі понад 10,000 дітей! Мусимо одначе зазначити, що це число не зменшилось через якесь недбальство, через суспензи членів чи там подібне. Число змало тому, бо хоч прибували нові члени, то багато дітей перейшло до старших і тільки через те впали ми з 10-тисячної висо-

ти. Та якіб причини не виправдували цього зменшення, ми не можемо допускати до того, щоб мати в У. Н. Союзі менше ніж десять тисяч дітей. Це число мусить збільшатись, а ніяк не може зменшатись!

Отсе і є те прохання У. Н. Союзу до членства і цілого нашого громадянства. Не думаймо, що це „мала“ справа, з якою У. Н. Союз до нас звертається, а памятаймо, що через легковаження ось таких „дрібних“ справ ми не одно змарнували. Та в У. Н. Союзі ми нічого не марнуємо, але й цього замало, бо ми мусимо виказувати ще й постійні прибутки. Ось і тому треба нам більше дітей.

Ще памятаймо і на те, що коли ми вміємо навіть у таких часах як теперішні зберігати американсько-український доробок і ще його збільшати, то тим даємо доказ, що ми є солідні й дисципліновані громадяни, а таких тепер держава найбільше цінить. Як вдержимось в У. Н. Союзі на певній висоті, то це може придатись пізніше ще й для інших справ, що нам дорогі, як от для допомоги організованню поміч українським людям в Європі. Та в першу чергу організуймо себе і скріпляймо свої сили, додаючи У. Н. Союзові щораз більшої молоді крові.

Перші Роковини Атлантийського Чартеру

Рік тому, 14-го серпня, президент Рузвелт і прем'єр Чорчил підписали так званий Атлантийський Чартер. Цей важний документ обіймає вісім точок, які в головному ясовують чотири головні цілі Америки і Бритійської Імперії в теперішній війні. Вони такі:

1. Всі держави мусять відказатись від насильства, агресії і бажання збільшити свою територію.
2. Самоозначення народів щодо їх власної форми правління.
3. Рівний доступ всім народам до природних багатств; повна господарська співпраця і свобода мореплавства.

Кілька місяців пізніше, 2-го січня 1942, двадцять шість Об'єднаних Держав спільною декларацією прийняли цілі й ідеї Атлантийського Чартеру, залишаючи повну змогу прийняти його також й іншим державам, які „помагають або будуть помагати і матеріально підтримувати змагання до перемоги над гітлеризмом“. Ще дві держави, Мексика й Філіппіни, поклали свої

підписи під цією декларацією 14-го липня 1942.

Злучені Держави й Велика Британія підписали 23-го лютого умову про взаємну допомогу, якою підтвердили поміч Англії на підставі закону про „ленд-ліз“ та її зобов'язання давати Америці таку допомогу, на яку її стати. Хоч ще завчасу передбачувати чи накреслювати точні й подрібні умови, то всетаки в згаданому договорі вже намічено деякі основні принципи, які мають і надалі остати в силі; до них належить втримування таких економічних зносин, які є корисні для обидвох сторін і поправа господарських відносин у цілому світі. До тих принципів належить постановою про співділення Злучених Держав і Великої Британії, а також всіх інших держав, що подібно думають, ось у яких справах: збіль-

шення продукції через відповідні внутрішньодержавні і міжнародні заходи; зайняття робітників; обмін і вживання товарів; виключення всіх видів нерівного трактування у міжнародній торгівлі; зниження митних оплат і інших торговельних перешкод.

Цей англо-американський договір став зразком для пізніших подібних умов, які заключено: 2-го червня між Америкою і Хіною; 11-го червня між Америкою і СССР; а на протязі двох перших тижнів липня між Злученими Державами і сімома урядами на вигнанні (Польща, Чехословаччина, Бельгія, Греція, Голландія, Норвегія і Югославія). Ті всі договори особливо підкреслюють, що повоєнне замирення мусить бути таке, щоб „сприяло взаємно корисним господарським зносинам“.

У своєму звіті конгресови про програму „ленд-ліз“ президент Рузвелт 15-го червня зазначив, що „тепер, об'єднаним виступом, ми можемо зберегти свободу і повернути нашим народам мир. Пізніше, об'єднаною акцією, ми зможемо дати зміст перемозі, ізза якої ми об'єднались. Те, що ми розуміємо під назвою „Об'єднані Держави“ не загине на побоевищах цієї страшної війни. Воно остане і буде основою трівого світового розуміння, яке необхідне для того, щоб людство могло вдержати мир і свободу“.

Атлантийський Чартер обіймає весь світ. Він відноситься до Індії, Хіни, СССР, Бурми, Африки, Європи і до всіх країв Америки. Він дістав своє ім'я від того, що його підписано на Атлантийському океані і воно не означає, як де-хто думає, що він відноситься тільки до країв над тим океаном.

Об'єднані Держави мусять остати об'єднані. Інакше не здійснимо ідеалів, за які боремось. Держави Осі основують свою стратегію на кличі „Діли і Пануй“. Кличем Об'єднаних Держав мусить бути „Єдність і Перемога“. Тому то треба раз-у-раз повторяти, що єдність необхідна для перемоги. І об'єднаними мусимо остати, щоб виграти мир!

Ніодна держава сама не може загарантувати принципів і користей, накреслених в Атлантийському Чартері. Разом Об'єднані Держави можуть загарантувати здобутки перемоги для всіх країв і всіх народів.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ! Памятайте, що воєнний бонд у вашій хаті, це доказ вашої владності до тої землі, що вас прийняла за своїх синів і дочок. Це теж доказ, що ми вміємо дорожити нашою свободою.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ**GRAND CIRCLE****UPHOLSTERING CO., Inc.****2469 WEBSTER AVENUE**

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOOrdham 5-4666.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї якості, по дешевій ціні.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружжого cвідства.
- Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14. GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуговування. X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

МИРОН ЛИТВІН І СИН**УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга щира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Filis):

969 South Broad Street,
TRENTON, N. J.
Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО**УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК**

заряджує погребамі по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАКРАЩА**JOHN BUNKO**

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛІДЕЛЬФІЮ
й околицю**

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1326.

ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.**ПЕТРО ЯРЕМА****УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК**

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.),
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарною металеву труною, двома автами, караваном, балсамуванням, виокананням Похоронного Дому і т. д. **\$295.00**

Все, чого треба, з виїмком однієї й належностей за церкву відправу й цвинтар.

S. KANAI KAIN

433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646